

Kwartaal- en jaaroverzicht meldingsplichtige infectieziekten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid

Hierbij ontvangt u het 4^e kwartaal- en jaaroverzicht 2023 van de gemelde infectieziekten die bij de afdeling algemene infectieziektebestrijding (AIB) van de GGD Haaglanden zijn binnengekomen.

In de Wet Publieke Gezondheid staan taken die aan de gemeenten zijn opgedragen en die door de GGD moeten worden uitgevoerd op het gebied van de infectieziektebestrijding.

De GGD krijgt meldingen (door artsen) van meldingsplichtige infectieziekten. Instellingen waar risicogroepen wonen of verblijven zijn ook verplicht een uitbraak van infectieziekten te melden bij de GGD. Het gaat hierbij vooral om kindercentra, scholen, verzorging - en verpleeghuizen, en ziekenhuizen. De GGD geeft voorlichting en adviezen over infectieziekten. De afdeling beantwoordt veel vragen van de burgers en professionals op dit gebied.

De afdeling infectieziektebestrijding zoekt naar aanleiding van een melding de bron en/of de contacten om verder verspreiding te voorkomen. Op basis van de richtlijnen adviseert de GGD maatregelen.

Naast het bron- en contactonderzoek heeft de infectieziektebestrijding nog een groot aantal taken zoals: surveillance, infectieziektewet taken (inclusief een 24-uurs bereikbaarheid), beleidsadvisering, preventie, netwerk- en regiefunctie, vangnetfunctie, outbreak management en preparedness, en onderzoek (toegepast wetenschappelijk en epidemiologisch onderzoek).

De seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA) hebben een aparte plaats binnen de infectieziektebestrijding. De seksueel overdraagbare aandoeningen (behalve hepatitis B) zijn niet meldingsplichtig. De SOA-bestrijding is een aparte afdeling binnen de GGD Haaglanden. Ook de tuberculosebestrijding is een aparte afdeling binnen de GGD Haaglanden. De TBC meldingen zijn daarom niet in dit overzicht opgenomen.

Aantal meldingsplichtige infectieziekten 2023

	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal	Totaal 2023
A-ziekten					
Pokken					
Poliomyelitis anterior acuta					
SARS / MERS-CoV					
Virale haemorrhagische koorts					
COVID-19	2340	473			2813
B-ziekten					
(humane infectie) aviaire influenza					
Difterie					
Mpox					
Pest					
Rabiës (hondsdoelheid)					
Buiktyfus			1	2	3
Cholera					
Hepatitis A	4		4	2	10
Hepatitis B acuut		3	4	1	8
Hepatitis B chronisch	28	25	23	22	98
Hepatitis C acuut	1		1		2
Hepatitis C chronisch	11	10	6	11	38
Kinkhoest		1	11	86	98
Mazelen			2	2	4
Paratyfus A,B,C		1	6	1	8
Rubella					
STEC (E. coli)	5	7	15	7	34
Shigellose	6	4	22	18	50
Invasieve GAS	33	17	11	14	75
voedselinfectie					
C-ziekten					
Antrax (miltvuur)					
Bof		7	15	1	23
Botulisme					
Brucellose					
CPE	16	6	14	11	47
Ziekte van Creutzfeldt-Jakob klassiek					
Ziekte van Creutzfeldt-Jakob variant					
Gele koorts					
Invasieve Hib			2	1	3
Hantavirusinfectie			1		1
Legionellose	17	11	32	15	75
Leptospirose	1		2	1	4
Listeriose	1	1	2		4
Malaria	3	8	9	5	25
Meningokokkose	5	3	1	1	10
MRSA-infectie (cluster buiten ziekenhuis)				1	1
Invasieve pneumokokkeninfectie	24	15	12	23	74
Psittacose	2		1	1	4
Q-koorts					
Tetanus					
Tularemie					
Trichinose					
West-Nilevirus					
Zikavirus					
Totaal	2497	592	197	226	3512

Totaal	1e kwartaal	2e Kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal 2023
Totaal aantal meldingsplichtige ziekten, meldingen uit instellingen en andere meldingen en vragen	3012	964	635	638	5246

Aantal meldingsplichtige ziekten per gemeente in 2023	aantal inwoners 1-1-2022	COVID meldingen	IZB meldingen	Totaal 2023
Delft	104.533	272	45	317
Leidschendam-Voorburg	76.648	185	42	227
Midden-Delfland	19.480	37	8	45
Pijnacker-Nootdorp	56.551	125	36	161
Rijswijk	56.954	164	29	193
's-Gravenhage	553.039	1336	412	1748
Wassenaar	27.105	84	18	102
Westland	112.487	334	61	395
Zoetermeer	125.754	261	48	309
Haaglanden maar gemeente onbekend/anders		15		15
Eindtotaal	1.132.551	2813	699	3512

Jaaroverzicht 2023 afdeling infectieziektebestrijding GGD Haaglanden

COVID-19

Met een ministeriële regeling is vanaf 1 juli 2023 de meldplicht van COVID-19 komen te vervallen. Vanaf deze datum hoeven artsen en hoofden van laboratoria individuele infecties van SARS-CoV-2 niet meer te melden bij de GGD.

Tot deze datum heeft de GGD 2813 individuele COVID-19 meldingen in 2023 ontvangen. Dit, in verhouding tot eerdere jaren, lage aantal heeft ook te maken met het veranderde testbeleid in 2022 en 2023. Vanaf 17 maart 2023 is de GGD gestopt met het afnemen van testen en zijn alle testlocaties van de GGD gesloten.

Clusters van luchtweginfecties, waaronder COVID-19, in instellingen waar kwetsbaren verblijven, dienen op basis van artikel 26 nog wel gemeld te worden aan de GGD. Dit indien er sprake is van een ernstig ziektebeeld, groot aantal zieken of snelle verspreiding.

Meldingsplichtige ziekten (geen COVID-19)

Het aantal andere meldingsplichtige ziekten, gemeld bij de afdeling infectieziektebestrijding van de GGD Haaglanden is in 2023 gestegen naar 699 (2022: 589; 2021: 380; 2020: 299).

Kinkhoest

Tijdens de coronapandemie is het aantal kinkhoest meldingen drastisch gedaald. In 2023 zien we vanaf augustus een continue stijging van het aantal maandelijkse meldingen leidend tot een totaal van 98 (2022: 13; 2021: 2). Niet of onvolledig gevaccineerde kinderen tot een leeftijd van 12 maanden hebben een verhoogde kans op een ernstig beloop van deze ziekte. De 98 meldingen betrof 13 kinderen van 0 of 1 jaar. Al deze kinderen bleken bij het bron- en contactonderzoek niet of onvolledig te zijn gevaccineerd. In het licht van de dalende vaccinatiegraad bij kinderen is dit een zorgelijke ontwikkeling. Het wordt weer extra belangrijk om zwangeren te wijzen op de 22 weken prik.

Invasieve groep A-streptokokken (iGAS)

Sinds 2022 is er landelijk, maar ook bij de GGD Haaglanden sprake van een stijging van het aantal iGAS infecties. Het Responsteam iGAS van het RIVM heeft daarom begin 2023 besloten de meldingsplicht en het bijbehorende (profylaxe)beleid voor contacten van patiënten met invasieve groep A-streptokokken (iGAS)-ziekte uit te breiden naar alle vormen van invasieve GAS-infecties. Alleen infecties die leiden tot een septische shock, een fasciitis necroticans of puerperale koorts waren tot dan toe meldingsplichtig. Vanaf 19 januari vallen ook andere ziektebeelden, zoals sepsis, pneumonie, (pleura-)empyeem, meningitis en artritis, veroorzaakt door deze bacterie onder de meldplicht.

De uitbreiding van de meldplicht heeft in 2023 geleid tot 75 iGAS meldingen (2022: 33; 2021: 13).

Bij een melding zal de GGD antibioticaprofylaxe voorschrijven aan alle huishoudcontacten van de patiënt. Deze huishoudcontacten en andere nauwe contacten worden verder geïnformeerd

en geadviseerd om bij klachten die kunnen passen bij een GAS-infectie snel medische hulp te zoeken.

Invasieve pneumokokkenziekte

Per 1 april 2021 is de meldingsplicht voor invasieve pneumokokkenziekte (IPD) uitgebreid, in navolging van het pneumokokkenvaccinatieprogramma bij ouderen dat in het najaar 2020 van start is gegaan. Per 1 april 2021 is IPD bij mensen van 60 jaar of ouder meldingsplichtig, naast de al bestaande meldingsplicht bij kinderen geboren vanaf 2006. Deze uitbreiding waarborgt een goede evaluatie van het nieuwe vaccinatieprogramma bij ouderen.

Door de verandering in de meldingsplicht is het aantal meldingen van IPD in 2023 gestegen naar 75 waarvan 69 ouderen en 6 kinderen geboren na 2006 (2022: 69, waarvan 4 kinderen; 2021: 23 waarvan 6 kinderen). Het aantal gemelde kinderen met deze ziekte blijft de afgelopen jaren stabiel.

CPE (Carbapenamseproducerende Enterobacterales)

Het aantonen van carbapenamseproducerende Enterobacterales valt sinds juli 2019 onder de meldingsplichtige ziekten, groep C.

In 2023 is het aantal meldingen CPE bij de GGD gestegen naar 47 (2022: 27; 2021: 19).

CPE vormen een belangrijke dreiging voor de volksgezondheid doordat de behandelmogelijkheden van infecties veroorzaakt door deze zeer resistente bacteriën uitermate beperkt zijn. In ruim de helft van de gevallen is de besmetting meest waarschijnlijk uit het buitenland meegenomen. In Nederland komt CPE nog weinig voor, maar in andere delen van de wereld en in de ons omringende Europese landen komen infecties en dragerschap met CPE steeds meer voor. Hierdoor neemt de kans op introductie in Nederland toe. Het is belangrijk om CPE snel op te sporen en als deze wordt aangetroffen ervoor te zorgen dat verspreiding naar andere mensen wordt voorkomen, met name binnen zorginstellingen.

Bof

In 2023 heeft de GGD 23 bofmeldingen ontvangen (2022: 1; 2021: 0).

In de maanden juni t/m augustus van het afgelopen jaar heeft de GGD te maken gehad met een uitbraak van bof. Het betrof een cluster rondom een basisschool; 7 kinderen bezochten deze school en 2 volwassenen waren werkzaam op deze school.

In deze zomerperiode zijn er in totaal 22 bevestigde patiënten gemeld; 15 kinderen in de leeftijd van 1 t/m 10 jaar en 7 volwassenen in de leeftijd van 32 t/m 44 jaar.

Van de 15 kinderen waren er 9 niet gevaccineerd tegen bof, 6 waren gevaccineerd conform het RVP.

In totaal hadden 18 patiënten een link (direct of via huishoudcontact) met deze school.

De school bevindt zich in een wijk waarvan bekend is dat de vaccinatiegraad bij kinderen relatief laag is. Er zijn BMR-vaccinaties aangeboden, maar hier is geen gebruik van gemaakt. De lage vaccinatiegraad is op zichzelf een zorg. De beperkte bereidheid alsnog te vaccineren tijdens een uitbraak vergroot deze zorg.

Mazelen

In 2023 heeft de GGD weer sinds lange tijd 4 mazelen meldingen ontvangen. De laatste mazelenmelding dateerden hiervoor uit 2019. De meldingen betroffen 2 kinderen uit 1 gezin en 2 individuele gevallen, die niet gerelateerd waren aan elkaar. Er heeft geen verdere verspreiding plaatsgevonden. 3 van de 4 personen waren niet gevaccineerd tegen mazelen. Twee personen lijken de infectie in het buitenland opgelopen te hebben. Enkele gevallen bevonden zich ook in een wijk met bekend lage vaccinatiegraad en hadden de potentie om een uitbraak te veroorzaken.

Legionellose

Het aantal meldingen van legionellose is met 75 wederom gestegen het afgelopen jaar (2022: 46; 2021: 35), met een top aan meldingen in het 3e kwartaal van 2023. Deze stijging werd ook landelijk gezien. Legionellose wordt niet van mens-op-mens overgedragen maar vanuit de leefomgeving via wateraerosolen.

Een hoog aantal meldingen is gebruikelijk in de zomer. Het aantal was deze zomer echter, vooral in augustus en september, aanzienlijk hoger dan eerdere jaren. Er is geen cluster gevonden waarbij een gemeenschappelijke bron is bevestigd. Van legionellose verheffingen in de zomer is uit onderzoek bekend dat er een associatie is met veel regenval en warm vochtig weer. Het is aannemelijk dat omgevingsbronnen een rol spelen bij een dergelijke verheffing. Dit kunnen bijvoorbeeld natte koeltorens zijn, of afvalwaterzuiveringen bij bedrijven of de

rioolwaterzuiverings- en vergistingsinstallaties voor biogasproductie. De GGD werkt samen met de omgevingsdienst om dergelijke bronnen in zicht te krijgen.

Meningokokkose

De GGD heeft in 2023 10 meldingen van meningokokkenziekte ontvangen (2022: 2; 2021: 1). Dit betrof 6 jongeren < 25 jaar met een type B en 3 ouderen > 55 jaar met een type C en W. Bij 1 oudere is het type (nog) onbekend. De gestage opmars van infecties met type B onder jongeren verdient extra aandacht de komende jaren.

Tegen de types ACWY ontvangen jongeren een vaccinatie vanuit het Rijksvaccinatieprogramma op de leeftijd van 14 maanden en 14 jaar.

Overige meldingsplichtige ziekten

In 2022 is er een uitbraak van **mpox (monkeypox)** geweest waarbij de GGD in totaal 100 bevestigde gevallen van mpox gemeld heeft gekregen. Tijdens de uitbraak circuleerde het virus met name onder mannen die seks hebben met mannen (MSM), waarbij veel wisselende seksuele contacten een belangrijke rol spelen. Vanaf juli is er een landelijke vaccinatiecampagne opgezet, gericht op deze specifieke doelgroep.

In 2023 heeft de GGD geen nieuwe meldingen van mpox ontvangen. De waakzaamheid blijft nodig. Elders in Nederland zijn nog sporadisch gevallen geweest. De wereldwijde uitbraak is nog niet uitgedoofd.

De aantallen meldingen van **hepatitis B en C** variëren jaarlijks; in 2023 hepatitis B 106 (2022: 99; 2021: 117) en hepatitis C 40 (2022: 45; 2021: 53). Opvallend hierbij was het aantal acute hepatitis B infecties. Voor het tweede opeenvolgende jaar lag dit aantal op 8, met maar 2 en 3 in de twee voorafgaande jaren. Het betrof dit jaar 8 mannen met een leeftijdsrange van 30 tot 70 jaar. De oorzaak van de acute besmetting is vaak lastig te achterhalen, maar lijkt meerdere keren (5) samen te hangen met onbeschermd seksueel contact.

Er zijn in 2023 10 meldingen van **hepatitis A** (besmettelijke geelzucht) geweest (2022: 8; 2021: 5).

Het waren losse, niet aan elkaar gerelateerde infecties, die bijna allemaal via reizen waren opgelopen. Dit wijst op het belang dat reizigers naar de (sub)tropen zich tegen deze ziekte laten vaccineren.

Het aantal infecties met besmettelijke maag-darmpathogenen, zoals **shigellose** en **shigatoxineproducerende E. coli (STEC)**-infecties laten in 2023 een wisselend beeld zien. Shigellose is gestegen tot 50 (2022: 35; 2021: 33) en shigatoxineproducerende E. coli (STEC)-infecties is gedaald tot 34 (2022:45; 2021: 32).

Shigellose besmetting verloopt fecaal-oraal en hangt vaak samen met minder hygiënische omstandigheden. Daarnaast zien we deze infectie ook regelmatig bij de MSM populatie. De STEC infecties zijn meestal aan voedsel gerelateerd en worden in verband gebracht met consumptie van bijvoorbeeld onvoldoende verhit vlees, ongepasteuriseerde zuivelproducten of onvoldoende gewassen groenten.

Niet meldingsplichtige ziekten

De afdeling infectieziektebestrijding krijgt vele vragen over diverse, vaak ook niet meldingsplichtige infectieziekten. Meldingen en afhandeling van scabiës en verdenking op rabiës zijn hierbij tijdsintensief.

Het aantal vragen van personen, die in het buitenland gebeten of gekrabd waren door een zoogdier, is in 2023 verdubbeld (2023: 130; 2022: 63; 2021: 25). Na een verwonding door een dier in het buitenland beoordeelt de GGD of er kans bestaat op **rabiës** (hondsdolheid) en geeft de noodzakelijke post-expositieprofylaxe.

Scabiës (schurft) blijft een hardnekkig probleem. Huisartsen zien meer patiënten met jeukklachten veroorzaakt door de schurftmijt. Ook de GGD krijgt op diverse manieren dagelijks vragen en meldingen van scabiës bij particuliere personen, over uitbraken, bij studenten, op scholen, kinderopvang en bij zorginstellingen. Dit aantal blijft stijgen. In 2023 in totaal 320 vragen en meldingen (2022: totaal 246; 2021: totaal 192). Het is belangrijk te benadrukken dat het aantal vragen niet gelijk staat aan het aantal gevallen. Veel gevallen worden door de huisarts of dermatoloog afgehandeld en zijn niet bekend bij de GGD. Andersom kan er niet altijd onomstotelijk vastgesteld worden dat er sprake is van scabiës.

Artikel 26 meldingen

In 2023 is het totaal aantal meldingen uit instellingen (op basis van artikel 26 van de Wet Publieke Gezondheid) gedaald. Dit jaar waren het er 264 (2022: 705; 2021: 1040; 2020: 728; 2019: 237). Tijdens de COVID-19 pandemie betrof dit voornamelijk meldingen van luchtwegklachten (COVID-19 of COVID-19 gerelateerde klachten) uit de langdurige zorg, de kinderopvang en het onderwijs. Dit jaar zien we bij de meldingen weer het diverse beeld van gastro-enteritis, huidinfecties en luchtweginfecties zoals voor de COVID-19 pandemie gebruikelijk was.

Publieksvragen

De afdeling infectieziektebestrijding heeft een grote publieksfunctie. Het algemeen publiek, instellingen en ketenpartners weten de GGD goed te vinden. De afdeling infectieziektebestrijding is in 2023 bijna 900 keer benaderd (telefonisch of per mail) met vragen (2022: 1432; 2021: 998). Ruim een kwart van dit aantal betrof vragen rondom scabiës.

De overige 75 % vragen gingen over tal van infectieziekten of onderwerpen gerelateerd aan infectieziekten, zoals rabiës, vaccinaties, COVID-19, hepatitis, waterpokken, bof, mazelen, besmettingsaccidenten, HPV en gordelroos.